

Euskal Unibertsitate Sistema: legea, erronkak eta etorkizuna

Anjeles Iztueta Azkue

*Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Unibertsitate eta
Ikerketa sailburu ohia eta matematikaria*

Nire ibilbide pertsonalak emandako eskarmentutik idatzi dut artikulu hau. Gaian interesatutako adin-kide askok bezala, Euskal Unibertsitatearen aldarrria bizi izan genuen ikasle garaian, nire kasuan Valladoliden, gero UEUn zein Elhuyar inguruan ere, PNNen mugimendua ere bizi izan genuen... Oso gerora Ibarretxe lehendakariaren Jaurlaritzan Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa sailburu izan nintzen, eta Euskal Unibertsitate Sistemaren (EUS)¹ 3/2004 Legea bultzatu eta aurrera ateratzea lortu genuen. Legea EAera mugatzen zen, baina nazio ikuspegitik eman nahi izan genion erantzuna erronkari.

Aipatutako legea onartu zenetik bi hamarkada pasatuta, errepassoa egiterakoan, hauek dira datozkidan lehen ideiak. Batetik, harridura: asko egin da, ikerketan eta bikaintasunean pauso handiak eman baitira. Bestetik, konplexutasuna aipatu behar da: Euskal Unibertsitate Sistema asko zabaldu da, eta konplexutasun handiko ekosistema da gaur egun; EAetik Euskal Herri osora lankidetza zabaltzeko ere ahaleginak eta urratsak egin dira.

Artikulua hiru atal nagusitan dago banatuta: 1) EUS legearen deskribapena, 2) legearen lorpenak eta erronkak, eta 3) egiteke dagoen online unibertsitatea.

Testuaren oinarri gisa bi dokumentu bereziki interesgarri aipatu behar dira: Agirre Lehendakaria Centerrek eta Euskampussek egindako *Unibertsitate Sistemak euskal gizartearen eraldaketari egindako ekarpena*² eta Eusko Jaurlaritzaren *2019-2022 Unibertsitate Sistemaren Plana*.³

Euskal Unibertsitate Sistemaren 3/2004 Legea

Herrigintzaren zerbitzura egongo zen unibertsitate sistema bat eraikitzeari babes emango zion legea izan genuen helburu. Askoren arteko talde lana izan zen; gure ustez, herrigintzaren ikuspuntutik ere aukerak zabaltzen dituen legea da. Nekeak neke, egun benetan pozgarria izan zen legea onartu zenekoa.

Argi dago 3/2004 Legea Euskal Herriaren zati bati zegokion legea zela, Euskal Autonomia Erkidegoari, eskumenak hemen bakarrik baikenituen. Hala ere, atak irekitzen zizkion Euskal Herriko beste unibertsitateekiko lankidetzari (Nafarroa zein Ipar Euskal Herrikoei), betiere Europako esparruan, eta baita mundu zabaleko beste unibertsitateei ere euskara eta euskal kultura gaietan.

Esan bezala, talde lana izan zen, eta kontsentsua bilatzeko Delphi metodoa erabili genuen. Politikoki gogorak bezain itxaropentsuak izan ziren garaietan, entzute eta negoziazio prozesu luze baten ondoren onartu zen 3/2004 Legea. Esker onez izen asko aipatuko nituzke... Baina Juan Jose Ibarretxe eta Jon Barrutia aipatuko ditut, biak ala biak ezinbestekoak.

EAEn Unibertsitatea Antolatzeko 19/1998 Legea izan zen 3/2004 Legearen aurrekoa, eta hori soilik EHUri zegokion. Espainian, berriz, *Ley Orgánica 6/2001 de Universidades* izeneko legea zegoen indarrean, eta Europa Bolonia prozesuan zegoen bete-betean. Momentu zinez interesgarrian ari ginen.

EAEko hiru unibertsitateak sistema gisa eratzea

Euskal Autonomia Erkidegoan egoitza duten unibertsitate guztien artean osatutako unibertsitate sistema bateratua da

3/2004 Legeak oinarrian duen printzipio nagusietakoa. Sistemaren grabitate-zentroa EAEn kokatzen da, EHUn, unibertsitate publikoan, eta irakasle-ikertzaile propioaren aukerari ateak irekitzen dizkio. Birkaintasuna du helburu. Euskal Herriko zein mundu zabaleko beste unibertsitateekin aliantza eta elkarlana ahalbidetzeko prestatuta dago. Unibertsitate sistemak euskara hizkuntza propio gisa garatzeko ardura du. Horrela, herriaren eta herrikideen orainaren eta etorkizunaren zerbitzura kalitatez irakatsi eta ikerketa egingo duen eta European egoki txertatuta egongo den sistema antolatzeke legea landu genuen.

Unibertsitate sistemaren gobernantza-organo nagusitzat hauek hartu ziren:

- Unibertsitateen Euskal Kontseilua sistemaren koordinazio-organoa da.
- Sistemaren laurtekoko planak eta oinarri estrategiko horiei lotutako kontratu-programak.
- Sistemaren kalitatea ebaluatzea, akreditatzea eta ziurtatzea helburu duen sistemaren kalitate agentzia.

Unibertsitate sistemaren Europarako konbergentzia bideratzea

Esan bezala, European Bolonia prozesua bete-betean garatzen ari zenean adostu eta onartu zen legea. Gure unibertsitate sistema sustatzeko eta unibertsitateak European sartzeko aukera bultzatzeko lege-eremu berri baten aurrean geunden, eta, herrigintzaren ikuspegitik, erronka hori aukera moduan hartzen saiatu ginen. Nazioarteko lan eta ikerketa sareetan

Herrigintzaren zerbitzura egongo zen unibertsitate sistema bat eraikitzeari babes emango zion legea izan genuen helburu. Gure ustez, herrigintzaren ikuspuntutik ere aukerak zabaltzen dituen legea da

aktiboki parte hartzea sustatu nahi zen, gurea bezalako nazio batentzat Europa izan baitaiteke integrazioarako eta jarduteko eremu naturala. Legearen ardatzetako bat, beraz, Europarekiko konbergentzia izan zen.

Europa mailako Bolonia prozesuaren helburu nagusiak, laburrean adierazita, hauek izan ziren:

- Ikasle, irakasle eta ikertzaileen mugikortasuna sustatzea.
- Titulazio-sistema bateragarria ezartzea, eta bi ziklotan oinarritutako sistema bat egituratzea.
- Irakaskuntza-metodologian eta ikasleen ikaskuntza-moduetan aldaketa sakonak bultzatzea.
- Goi mailako irakaskuntzak eduki beharreko alde europarra sustatzea.
- Kalitate-sistemen arteko lankidetzaz zehaztea.

EHUn irakasle eta ikertzaile propioari bidea irekitzea

Irakasle ez-numerarioen –PNNen– mugimenduan hasi eta urtetan luzatutako eskaerari⁴ ere erantzun nahi izan zion legeak: EHuko irakasle eta ikertzaile propioaren eskaerari, hain zuzen. Gogoratu behar dugu Espainiako irakasle-ikertzaile izaera ez zuten gure irakasle-ikertzaileek ez zutela garai hartan soldata-osagarrien eskubiderik ere. Legeak urtetako arazori adostutako irtenbidea bilatzea izan zuen helburu, horretarako gure eskumenak eta lege zirrikitu guztiak ondo aprobetxatuz.

3/2004 Legeak EHUren erregulazioan jasotako berrikuntzarik nabarmenena irakasle eta ikertzaile kontratatuei buruzkoa da. Izan ere, legeak, batez ere, kontratatutako irakasle-ikertzaile doktoreentzat politika propioa taxutzeko aukera-eremu zabala ematen du.

Lorpen nagusiak eta erronkak

Hogei bat urte pasatuta, legeak eragindako lorpenak eta ditugun erronkak azpimarratu nahi ditut, umiltasunez eta, batez ere, euskalgintzatik eta herrigintzatik begiratuta.

Aurretik esan bezala, legeak jauzi kualitatibo handia zekarren, batetik erkidegoko hiru unibertsitateak –hirurak oso desberdinak izaeraz, tamainaz eta ibilbidez– bateratzeko asmoa zuelako; bigarrenik, aukeraz beterik eraikitzen ari zen Europako espazioan gure unibertsitate sistema indartsu txertatzeko aukera aprobetxatu nahi zuelako; eta, hirugarrenik, EHUn irakasle-ikertzaileei bide propioa ireki nahi zuelako.

Kontsentsua lortzeko Delphi metodoa erabili genuen.⁵⁶ Eskandinaviako herrialde demokratikoki aurreratuenetan erabili izan da legeak adostu eta egiterakoan. Parte-hartzea bultzatu eta egoeraren diagnostiko konpartitua egitea ahalbidetzen du. Bi bueltako Delphia egin zen, 130 aditu, irakasle, ikertzaile, sindikatu eta gainerako unibertsitate-estamenturekin elkarrietzaketa sakonak eta aurrez aurrekoak eginez, betiere hiru unibertsitateen kezka eta premia nagusiak biltzeko helburuarekin. Horrela lortu zen diagnostiko konpartitua.

Diagnostiko konpartitu horretatik abiatuta, erantzuna birlatu zitzaizen gakoei, banan-banan, betiere ardatz nagusiei jarraituz: Euskal Unibertsitate Sistema bat, Europa, eleantzasuna, euskara, baliabideak, malgutasuna eta kalitatea, irakaslego propioaren ibilbidea.

Diagnostikoa eta lege berriaren ardatzak eta helburuak argi izanik, legea idaztera jo genuen; Eskandinaviako herrialdeetan egiten zena buruan hemen ere, normatiba laburra egitera jo genuen. Legeak printzipioak eta oinarritzko lerroak soilik markatzen ditu. Atal bakar batek izan zuen garapen handiagoa, EHUko irakasle eta ikertzaileen ibilbide berriak, hain zuzen. Beste atalak gerora joango ziren garatzen dekretu bidez.

Irakasle eta ikertzaile propioaren ibilbideak pauso sendoak EHUn

Lege berriak EHUko kolektibo batzuen urteetako aldarrikapen nagusiak jaso zituen: irakasleria propioa sortzea eta funtzionario-numerarioekin parekatzea. Kontratu laboral gisa gauzatuko ziren irakasle-ikertzaile propioen ibilbideak.

Betebeharrak (bikaintasuna, kalitatea...) eta eskubideak (soldata, osagarriak...) berdinak izango ziren kontratatuen eta funtzionario-merarioen artean. Gogoan izan dezagun garai hartan soldata osagarriak funtzionario-merarioen artean bakarrik banatzen zirela; *elkartu* gisa kontratatuak ziren irakasle-ikertzaileak lan baldintzetan nabarmen bigarren mailakoak ziren.

Gezurra ematen badu ere, PPK zabaldu zuen irakasle-ikertzaile propiorako atea Madrilan, CiUren proposamen bat onartuta, katalanen laguntza behar zutelako. Bide horretatik etorri zen legeak EHUren irakasleria propioaren ibilbidea gauzatzeko atea ireki zuen. Gainera, legeak gehigarri bat zeukan, kanpoan egondako irakasleei berriro sartzeko aukera ematen ziena, horretarako unibertsitatean bost urte lan egin izana eskatzen zela.

EHUri zegokion azken atal hori xehetasun askorekin garatu eta onartu zen lege berrian; gainera, aitortu eta eskertu behar da ondoren etorri ziren bi EHUko errektoreek (Juan Ignacio Perez Iglesias eta Iñaki Goirizelaiak) ardura osoz eta konpromiso handiz jokatu zutela. Esker ona ematea da-

Badugu zer egin:
diziplina anitzeko
proiektuak sustatzea,
kalitatea neurtzeko
baremoak gurera
egokitzea, gizarteari
ikerketaren berri ematea
eta lankidetzan aritzea...

gokigu, beti ez baita legea garaiz betetzen eta askotan bere egokitasuna ere luzapenetan gal baitezake.

Gaur egun, eta ia bi hamarkada pasatu direnean, irakasle-ikertzaile propioaren portzentajea handia da EHUUn (erdia- inguruan dago, Espainiako legeak uzten duen maximoa). Gainera, bai kontratatuen bai merarioen lan baldintzak

parekatzea lortzen joan da, eta bikaintasuna nabarmena da alde bietan. Dena dela, beste lege bat egiterakoan, pertsonalaren atalak berriro ere arreta berezia jaso beharko duelakoan nago. Pertsonala baita unibertsitate sistemaren arima eta gorputza.

Gizartearen beharrei erantzun zientifikoak emateko unibertsitate sistema gauzaten

Belaunaldi ezberdinak batzen dituen komunitate aberatsa da unibertsitatea. Bereziki esparru kritiko eta sortzailea. Argi dago irakasleek beren ikerketa eta ekoizpen zientifikoak oztoporik gabe jarraitzeko duten askatasuna errespetatu behar dela, baina ez dugu ahaztu behar ikerketa sustatzeak zerranolako garrantzia duen finantziarioa jaso duen gizartearen erronkei eta beharrei aurre egiteko.

Gaur egungo eta etorkizuneko erronka konplexuei eraginkortasunez aurre egiteko, beharrezkoak dira diziplinarteko proiektu eta taldeak. Unibertsitate eta zientzia munduan askok pentsatzen dutenarekin bat eginez, diziplinarteko koordinazioa eta ko-sorkuntza gehiago bultzatu beharko genituzke, irakaskuntzan zein ikerketan. Bestalde, Boloniako prozesuak aldaketa sakonak egin nahi zituen irakaskuntza-metodologian eta ikasleen ikaskuntza-moduetan. Egia da askotan neurri kosmetikoak baino ez ditugula erabili. Bi alor horietan hobetzeko beharra dugu gure aurrean.

Horrez gain, ekoizpen zientifikoaren kalitate-adierazle kuantitatiboan ia erabilera eskusiboa gainditzera jo behar dugu, eta ikerketaren berri maizago eta hobeto eman beharko genioke gure gizarteari, elkarrekin gehiago arituz. Adierazleak gaiarekin lotuz, batzuetan Euskal Herriaren berezitasuna eta testuingurua kontuan hartzen ez dituzten baremoak erabiltzen dira, eta hori zuzendu behar da.

Beraz, badugu zer egin: diziplina anitzeko proiektuak sustatzea, kalitatea neurtzeko baremoak gurera egokitzea, gizarteari ikerketaren berri ematea eta lankidetzan aritzea...

Unibertsitate sistemaren koordinazio-organoak indartzea

Legea landu genuenean, EAEn hiru unibertsitate genituen, hirurak osagarriak baina izaera guztiz desberdinekoak. EHU zen unibertsitate publiko bakarra, nahiko berria eta oso-oso handia. Aurreko etapa batzuetan planteatu zen EHU unibertsitatea

zatitzea campus tematikoen arabera, baita lurraldeka ere; baina hori bere momentuan ez zen egin eta horretan gelditu zen. Bigarrenik, Deustuko Unibertsitatea genuen, historia luzekoa eta izaera pribatu-erlijiosoa duena; eta, azkenik, Mondragon Unibertsitatea (MU), garai hartan sortu berria eta kooperatiba izaera duena. Gaur egun, hiru unibertsitate horiez gain, EUS sistemaren barne dira gerora sortzen joan diren Ikerbasque, BERCak (Basque Excellence Research Centre) eta mugaz gaindikoa Euskampus.

EAEko hiru unibertsitateak sistema gisa planteatzeari abantailak ikusten zitzaizkion, batez ere sistema horren grabitate-zentroa hemen zegoelako eta horrek proiektu estrategikoak konpartitzeko eta elkarlanerako aukera eta indar gehiago ematen zuelako. Lankidetzalehiakortasunarekin batera biziko zen esparrua sortzea zen helburu nagusia.

EAEko Unibertsitate Sistemaren grabitate-zentroan bi organo aurreikusi ziren. Biak ala biak zentralitate handiko gobernantza-organok ziren, eta garai hartan gurean oso berritzaileak. Lehena, Euskadiko Unibertsitate Kontseilua, sistema koordinatzeko gobernantza-organoa nagusia da. Kontseilu horretan, unibertsitatez gain, beste eragile eta erakunde batzuek ere hartzen dute parte, erakundeen arteko lankidetzak bultzatzeko asmoz. Gainera, Unibertsitate Planaren esparru guztiez arduratzen da, azpimarratzekoak diren kontratu-programak barne. EUS sistema konplexuaren barruan lehia berezkoa da, noski, baina komunitateko askorekin bat nator lankidetzak estrategikoa gehiago sustatu beharko litzatekeela esatean, sistema berria gehiketa kuantitatibotik harago doa-eta. Aurrerantzean ere ezinbesteko izango zaigu kontseilua sustatzen jarraitzea.

Bigarren grabitate-zentroa, Kalitatearen eta Akreditazioaren Euskal Agentzia (Unibasq), kalitatea ziurtatu eta titulazioen mapa koordinatzeko esparrua da. Sistema osoarentzat berebiziko garrantzia duen gobernantza-organoa gisa diseinatu zen, eredutzat Kataluniakoa hartuz. Mendekotasun-arriskuak zaindu eta sisteman duen zentralitateari arretaz jarraitu behar zaio.

Unibertsitate sistemaren eta Zientzia, Teknologia eta Berrikuntza Sarearen arteko sinergiak

Ikerketa, unibertsitate sisteman ez ezik, Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzaren Euskal Sarearen (ZTBES) erakundeetan ere egiten da. Joera hori areagotzen ari da. Kontuan hartu behar da unibertsitate sisteman ikerketa egiteaz gain irakaskuntza ere egiten dela, eta unibertsitateetako Zientzia, Teknologia eta Ingeniaritza fakultateetako ikerketa-taldeek unibertsitate sisteman eta ZTBES sarean parte hartzen dutela aldi berean. Beraz, unibertsitate sisteman ikerketa sustatzen jarraitzea ezinbestekoa da, horretan ez dago dudarik.

Bestalde, Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzarako Euskal Kontseilua da ZTBESren goreneko organoa. Kontseilu horretan, unibertsitate sistemaz gain, beste eragile eta erakunde batzuek ere hartzen dute parte, eta, horrela, erakundeen arteko elkarlana sustatzen da. Eusko Jaurlaritzaren sail guztiek ere osatzen dute koordinazio organo goren hori.

Aipatzekoa da gaur egun ZTBES sareak eta EUS unibertsitate sistemak jasotzen duten finantziario publikoa ia-ia berdinak direla. Aurrerantzean, behar-beharrezkoa izango da sinergiak aprobetxatzeko eta baliabideak era orekatuan banatzeko koordinazioa.

Euskara eta euskal gaiak Euskal Unibertsitate Sistemaren ardura

3/2004 Legeak azpimarratzen du euskara berezko hizkuntza dela Euskal Unibertsitate Sisteman. Honela dio legeak:

Herri-aginteei dagokie hizkuntza-normalizazioa bermatzea, euskararen aldeko ekintza positiboko hizkuntza-politikaren oinarriak ezarrita. Unibertsitateek beharrezko diren neurriak hartuko dituzte, araudian eta berariazko planetan bere osotasunean bermatuz euskaraz ikasteko eta bizitzeko eskubidea.

Zoritxarrez, askotan oraindik unibertsitatean euskarak gehienbat itzulpen-hizkuntzaren kontsiderazioa jasotzen

du. Eleaniztasuna helburu estrategiko gisa behin eta berriz aipatzen dugu; baina, hori lortzeko, lehenik, euskara behin betiko sendotu beharko genuke.

2019-2022 planean euskarari dagokiona komunitate-ardatzaren barruan jasotzen da. Jomuga hauxe da: 2022rako irakasle eta ikertzaile elebidunen ehunekoa %60,1era igotzea. Baita sistema osoan prestakuntza euskaraz jasotzen dutenen ehunekoa ere: graduatan %56,7ra igotzea, eta master eta doktoretzatan %13,8ra.

Euskara eta euskalgintza ere badira gure-gureak diren ikerketa-gaiak. Euskal Unibertsitate Sistemaren bultzatu eta garatu beharko litzateke euskarari lotutako ikerketa-sistemaren zati handiena, eta plan estrategikoetan era espezifikoan lantzea komenigarria izan liteke. Bestetik, euskarak eta euskarari lotutako industria eta ikerketek beharrezko dute diziplina anitzeko ikuspuntua. Gaur egun ere hutsuneak ditugu, eta ez dugu horretara nahikoa arreta eta baliabide bideratzen, ez ZTBES sistemaren, ezta EUS sistemaren ere.

Esan bezala, legeak dio euskara berezko hizkuntza dela sistema osoan. Aurrerapausoak nabarmenak izan dira, baina EHU, MU eta Deustuko Unibertsitatearen arteko desberdintasunak handiak dira. Gure ardura da, komunitate osoaren ardura da, legea taxuz betetzea. Bidea luzea da oraindik...

Euskal Herriko unibertsitateen arteko aliantzei bidea irekitzen

3/2004 Legeak euskararen eta euskal kulturaren inguruan aritzen diren nazioarteko unibertsitateekin harremanak ahalbidez aurreikusten zuen. Aurretik zetorren lankidetzaren aipatzekoa da. Lan bikaina egiten ari ziren, besteak beste, Oxford, Reno, Nevada edo Frankfurteko unibertsitateetan.

Ondoren, 2007an, Etxepare Euskal Institutua sortu zen Ibarretxe lehendakari zela, lehendakartzari lotutako zuzenbide pribatuko erakunde publiko gisa. Etxeparearen xedeen artean, honako hau aipatzekoa da: «Euskal kulturari buruzko ikerketa

sustatzea, bereziki unibertsitate eta goi mailako ikerketarako erakundeetan, baita euskararen irakaskuntza, ikasketa eta erabilera mundu osoan sustatzea». Ibilbide luze eta oparoa darama Etxeparek.

Geroago, 2011n, Euskampus sortu zen, EAEk, Akitania Berriak eta Nafarroak eratutako euroeskualdearen berrikuntza dinamizatzeko. Fundazioa unibertsitate sistemaren barruan kokatzen da, EHUren eta Bordeleko Unibertsitatearen arteko aliantza estrategikoaren barruan. Egiteko nagusia euroeskualdean goi mailako hezkuntza, ikerketa eta berrikuntzarako espazioa eraikitzea da. Hor kokatzen da, besteak beste, Agirre Lehendakaria Center, 2013an sortua eta lan bikaina egiten duena.

Legeak dio euskara berezko hizkuntza dela sistema osoan. Aurrerapausoak nabarmenak izan dira, baina EHU, MU eta Deustuko Unibertsitatearen arteko desberdintasunak handiak dira

Euskarazko Online Unibertsitatea egiteke

Euskarazko Online Unibertsitatea egiteke dugun egitasmoa da gaur egun ere. Egitasmoak garrantzia du Euskal Herriaren egituratze-prozesuan. Oraingoa proiektuari ekiteko une oso egokia izan daiteke, eta horrela eskatzen digu EAEko Legebiltzarrak eta EUSen eginiko AMIAk. Euskarazko online ikasketak merkatua dauka, eta herrigintzan eta euskalgintzan beharrezkotzat jotzen da. Erabat ondo kokatzen da Europak markatzen dituen eta guk denok onartzen ditugun lerro nagusiekin: digitalizazioa eta berrikuntza. Azken urteetan UEUren inguruan kontuan hartzeko moduko proposamen bat landu da gai honen inguruan.⁷

Universitat Oberta de Catalunya (UOC) 1995ean jarri zen abian; Kataluniako Gobernuak sortua, izaera publikokoa eta

gutziz berritzailea da. Gaur egun, nazioarteko erreferentzia da online erako hezkuntzan. Euskal Kalitate Agentziaren kasuan egin genuen bezala, honetan ere Kataluniara begira geunden. UNED transferentzia jasotzeko aukerarik ez genuen, eta gainera hori erdarazkoa zen. Hori dela eta, 3/2004 Legean zirrikitua utzi genuen UOCen antzeko euskal unibertsitate irekia sortzeko EAEn. Euneiz unibertsitate pribatu berria bide horretatik sortu da. Azken urte hauetan saiakera desberdinak egin badira ere, oraindik Euskarazko Online Unibertsitatea sortzeko egitasmoa gauzatzeke daukagu.

2020ko abenduaren 1ean, COVID bete-betea ginela, UEUK web mintegi interesgarria antolatu zuen.⁸ Mintegi horren koordinatzaile-rola egokitu zitzaidan, eta hona hemen orduko ekarpen batzuk:

Online modalitatera pasatu ahal izateko, funtsezko aldaketak behar dira: materialak, jarrerak eta pertsonengana hurbiltzeko moduak. Onlineko ikasle mota diferentea da, presentzialera joaterik ez dutenentzako aukera da; ez da 18-25 urte dituen ohiko ikaslea.

Jon Barrutia (EHU)

Berrikuntza aldetik, ekarpen esanguratsuak egin behar dira: material aldetik, ikasle-irakasle komunikazioa, ebaluazioa...

Online/presentzial eredu mistoa arrakastaz erabiltzen dute.

Jon Altuna (MU)

Europako unibertsitateetako ikasleen %24 online aritzen dira.

Oso garrantzitsua litzateke edozein egitasmo izaera publikoan eta lankidetzan oinarrituta egotea.

Juanjo Alvarez (EHU)

Euskararen inguruko komunitatea indartu egin behar da.

Beharrezkoa eta estrategikoa da unibertsitateko ikasketak euskaraz eta online garatzea.

Xabier Barandiaran (MU)

Euskaraz ez daukagu horrelakorik. Sortu berriak pribatuak dira. UEU 2003tik ari da gai hau jorratzen.

Onlineko ikasle mota diferentea da. Digitalizaziorako ere garrantzitsua da egitasmo hau.

Iñaki Alegria (UEU)

UOC: Unibertsitatean presentzialki ikasi ezin zutenentzako irtenbidea.

UOC: Eragile nabarmen bat izan da gizarte katalanaren digitalizazio-prozesuan.

UOC: Katalana sustatu dute Kataluniatik harago.

Beharrezkoa da motor bat egotea, lehenetsunak markatzeko, metodologiaz erabakitzeke, oinarriak jartzeko... Ezinbestekoa da.

Carles Sigalés (UOC)

Online irakaskuntza indartzea betebeharrategikoa da egun.

1973tik dabil UEU euskararen eta unibertsitatearen munduak elkarrengana hurbiltzen.

Kepa Sarasola (UEU)

Euskarazko Online Unibertsitatea... Norentzat? Nolakoak?

Euskarazko Online Unibertsitatearen ezaugarri nagusiak baino ez ditut zirriboratu nahi atal honetan. Eskaera handieneko graduak eta graduondoko homologatuak eskaini beharko lituzke, nagusiki 25 urte beteta dituzten pertsonentzat. Euskara ardatza izango litzateke, eta, erdaraz aritzen diren horiekin lehiatu ahal izateko, prezioek 'publikoak' izan beharko lukete. Metodologia berritzailea izan beharko luke, eta horretan UOC oso eredu interesgarria da. Nazioarteko eta Europako ikuspegia ere integratu beharko luke.

Esan bezala, ikasle gehienak ez lirateke ohiko unibertsitateetara joan ohi diren gazteak; gehienak lan-munduan murgildutako pertsonak lirateke, beren formazioa osatzeko, bizialdi osorako heziketaren paradigmaten barruan, titulua beharrezko ez duten beste batzuekin batera, jubilatutako, esaterako. Gazteek halako unibertsitateetara jotzen dute ohikoetara joateko aukera ez dutenean, eta hori ere azpimarratu beharrezkoa da, baliabide falta edo bestelako zirkunstantzientatik ohiko bidea itxita dutenentzat aukera berri bat da-eta.

Unibertsitate sistemaren barruko agentea izan beharko luke, beste unibertsitateekin eta bereziki EHUekin osagarritasunean eta elkarlanean arituko litzateke. Aukera desberdinak egon daitezke: 1) euskal unibertsitate ireki bat sortzea,

unibertsitate berri bat litzatekeena (UOCen antzekoa), 2) EUS barruan kontratu-programa baten bidez hainbat unibertsitatek elkarlanean sortzea, 3) unibertsitate bakoitzak bere ‘campus birtuala’ konpartituz, unibertsitateen arteko elkargune batean antolatzea (G9 unibertsitateen arteko aliantzaren antzera).⁹

Koordinazioaz eta alderdi metodologikoez UEUK sortu duen eta EHUra duela gutxi atxiki den Goi-mailako Online Institutua (GOI) ardura liteke. UOCeko Carles Sigalésék web mintegian oso argi esan zuen erroko berrikuntza funtsezkoa dela halako proiektu baterako, eta horretarako gune berezitu bat behar dela.

Eusko Legebiltzarrak onetsitako ebazpenak online unibertsitateaz

EAEko Legebiltzarrak ere hainbat ebazpen plazaratu ditu unibertsitate mailako online eskaintzaren beharraz. Horrela, Hezkuntza Batzordean 2019-2022 aldirako unibertsitate sistemen planari buruz onetsitako ebazpenen artean, honako hauek aipa daitezke:

- 1. ebazpena. Eusko Legebiltzarrak Eusko Jaurlaritzari eskatzen dio garatu dezala unibertsitateko online formakuntza-plan bat ikasle potentzial gehiagorengana iristeko eta sareko irakaskuntzari segurtasuna, bermea eta prestigioa emateko.
- 3. ebazpena. Eusko Legebiltzarrak Eusko Jaurlaritzari eskatzen dio gehitu dezala online eta bizialdi osoko prestakuntzarako euskarazko eskaintza Euskal Unibertsitate Sistematan.
- 10. ebazpena. Eusko Legebiltzarrak Eusko Jaurlaritzari eskatzen dio azter eta susta ditzala euskararen hiztun elkarrearen garapenerako informazio- eta komunikazio-teknologia berriek eta Internetek zabaltzen dituzten aukerak unibertsitateko titulazioak Interneten bitartez eskaintzeko. Bide horretan, Eusko Jaurlaritzari eskatzen dio lagundu eta babestu dezala 2019an sortu berri den GOI zentro atxikiaren garapena.

Bestalde indarrean dagoen 2019-2022 Unibertsitate Sistemaren Planean, EUS unibertsitate sistema osotasunean aztertzeke AMIA egin zenean, gaia mehatxu gisa aipatzen da: «Online prestakuntzaren eta prestakuntza jarraituaren erakunde-estrategiarik eza».

Beraz, argi dago EUS sisteman gabezia hori dugula eta gaiari heldu behar diogula.

Eskerrak

Euskara/Unibertsitatea eta Herrigintza/Unibertsitatea uztartzen ari (izan) diren guztioi nire esker ona adierazi nahi diet. Segi dezagun elkarlanean etorkizuna eraikitzen! 🍷

Oharrak

1. 3/2004 Legea, otsailaren 25ekoa, Euskal Unibertsitate Sistemarena (www.legegunea.euskadi.eus/eli/es-pv/l/2004/02/25/3/dof/eus/html/webleg00-contfich/eu).
2. Askoren artean (2018): *Unibertsitate Sistemak euskal gizartearen eraldaketari egindako ekarpena*, Bilbo, EHU (<https://addi.ehu.es/handle/10810/30918>).
3. Eusko Jaurlaritzaren Hezkuntza Saila (2019): *2019-2022 Unibertsitate Sistemaren Plana* (www.euskadi.eus/eusko-jaurlaritza/-/plan-gubernalmental/10-unibertsitate-plana-2019-2022).
4. Rubio Iturria, Miren (2019): 'Jose Ramon Etxebarriari elkarrizketa', *JAKIN* 230, 11-70.
5. Landeta, Jon (1999): *El método Delphi. Una técnica de previsión para la incertidumbre*, Bartzelona, Ariel.
6. Landeta, Jon; Barrutia, Jon (2011): 'People consultation to construct the future: A Delphi application', *International Journal of Forecasting* 27(1), 134-151.
7. Alegria, Iñaki (2018): 'Unibertsitate irekia euskaraz: erronka eta aukera', *Hermes* 57, 38-41.
8. *Unibertsitateko ikasketak euskaraz eta online*, UEUren web mintegia, 2020-12-01 (<https://youtu.be/V4Cum6cCZSE>).
9. Unibertsitateen G9 Taldea (www.uni-g9.net/quienes-somos).